

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2003-1-145 (Devralma)
Karar Sayısı : 04-01/5-3
Karar Tarihi : 8.1.2004

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Mustafa PARLAK
Üyeler : Tuncay SONGÖR, A. Ersan GÖKMEN, R. Müfit SONBAY,
Prof. Dr. Zühtü AYTAÇ, Rifki ÜNAL, Prof Dr. Nurettin KALDIRIMCI,
M.Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN

B. RAPORTÖRLER: F.Yeşim AKCOLLU, Müge ÖZERCAN

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Societe de Participations du Commissariat
a l'Energie Atomique
Temsilcisi: Av. F.Didem KURTOĞLU
Büyükdere Cad. Maya Akar Center No:100
34394 Esentepe İstanbul

D. TARAFLAR : - Societe de Participations du Commissariat
a l'Energie Atomique
27-29 rue Le Peletier 75019 Paris FRANSA

- Alstom Holdings SA
25 avenue Kleber 75795 Paris FRANSA

E.DOSYA KONUSU: Alstom Holdings SA'nın elektrik iletim ve dağıtım pazarlarında kendisine ait tüm malvarlığı ve iştiraklerinin devredileceği T&D Holding Etranger (Alstom T&D)'in %100 hissesinin Societe de Participations du Commissariat a l'Energie Atomique (Areva) tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

F. DOSYA EVRELERİ: Kurum kayıtlarına 1.12.2003 tarih, 5841 ve 5851 sayı ile giren ve en son 30.12.2003 tarih, 6456 sayı ile eksiklikleri tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 5.1.2004 tarih, 2003-1-145/Öİ-04-FYA sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 5.1.2004 tarih, REK.0.05.00.00/2 sayılı Başkanlık önergesi ile 04-01 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ: İlgili raporda; Alstom T&D'nin tüm hisselerinin Areva tarafından devralınmasının, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğu, fakat hakim durum yaratılmasına veya mevcut bir hakim durumun güçlendirilerek rekabetin önemli ölçüde azaltılmasına yol açmayacağından işleme izin verilmesinde herhangi bir sakıncanın bulunmadığı ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Areva

Nükleer enerji alanında üretim, pazarlama, reaktör ve hizmet sektörlerinde faaliyet gösteren Areva, halka açık bir şirkettir.

Areva Türkiye'de, iştiraki Framatome Connectors International (FCI) vasıtasıyla otomotiv ve iletişim veri tabanı endüstrilerine konektör pazarlamaktadır.

H.1.2. Alstom Holdings SA (Alstom)

Enerji ve taşımacılık altyapısında faaliyet göstermekte olan Alstom, halka açık bir şirkettir.

Alstom, üretim noktasından nihai tüketiciye elektrik enerjisini iletmek ve dağıtmak¹ için kullanılan, yüksek ve orta voltajlı elektrik sektörü için ürün, sistem ve hizmet sağlama faaliyetleri ile elektrik enerjisini bir voltajdan diğerine geçirmekte ve akım kesme-bölmekte kullanılan teçhizatı sağlama faaliyetlerini yürütmektedir.

Bildirim konusu işlem uyarınca Alstom, elektrik iletim ve dağıtım işiyle ilgili bütün iştiraklerini ve malvarlığını, hisselerinin tamamı kendine ait, yeni kurulan bir şirket olan Alstom T&D'ye aktarmayı ve bu şirketin bütün hisselerini ve dolayısıyla elektrik iletim ve dağıtım faaliyetlerini Areva'ya devretmeyi taahhüt etmektedir.

Alstom, Türkiye'de doğrudan %99'una sahip olduğu Alstom Elektrik Endüstrisi A.Ş. (Alstom Türkiye) ve dolaylı olarak Alstom Türkiye'nin iştirakleri olan Cem Elektrik San. ve Tic. A.Ş. (Cem Elektrik) ve Eltemtek-Tek Elektrik Tesisleri (Eltem-TEK) aracılığıyla faaliyet göstermektedir.

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

Alstom T&D'nin faaliyet alanını oluşturan elektrik iletim ve dağıtım sektörü, elektrik alanında parça ve sistemlerin üretimini ve elektrik enerjisinin iletim ve dağıtımına yardımcı olan hizmetleri kapsamaktadır.

¹ T&D faaliyetleri olarak ifade edilmektedir.

Alstom T&D, elektrik endüstrisinde iletim ve dağıtım için ürün, sistem ve hizmet sunmaktadır. Areva ise nükleer enerji işinde üretim, pazarlama, reaktör ve hizmet sektörleri ile muhtelif konektör çeşitlerinin üretiminde faaliyet göstermektedir. Dolayısıyla, tarafların faaliyetleri arasında yatay bir kesişme bulunmamaktadır. Ancak, Areva'nın üretmekte olduğu elektrikli enerji konektörleri ve Alstom'un üretmekte olduğu elektrik iletim ve dağıtım ürünleri arasında çok sınırlı bir dikey ilişki mevcuttur. Dünya çapında üretilen elektrik enerjisi konektörlerinin çok düşük bir yüzdesi, Alstom T&D gibi elektrik iletim ve dağıtım şirketlerince satın alınıp üretimlerinde kullanılmaktadır.

Areva, Türkiye'de sadece otomotiv ve iletişim endüstrilerinde kullanılan elektrik konektörü satışını gerçekleştirmektedir.

Devralınan Alstom T&D'nin faaliyet alanı olan elektrik iletim ve dağıtımına yönelik ürün, sistem ve hizmet uygulamaları, enerji santrali çıkışında başlamakta ve enerji tüketicisiye erişmeden sona ermektedir.

Elektrik iletim ve dağıtım sektörü; yüksek voltajlı ürünler, orta voltajlı ürünler, enerji trafoları, iletim ve dağıtım sistemleri, enerji otomasyonu ve bilişim sistemleri ile iletim ve dağıtım hizmetleri şeklinde altı alt pazara ayrılmaktadır.

Yüksek voltajlı ürünler, 52 kV ve 800 kV arasında çalışan iletim şebekelerinde kullanılan yüksek voltajlı cereyan değiştirme ve bölme ekipmanları (yüksek voltajlı şalter), akım ölçümü, kontrol ve koruma (koruma anahtarları gibi) cihazlarını içermektedir.

Yüksek voltajlı ürünlerin başlıca tüketicileri, büyük elektrik üreticileri ve bağlı olmayan elektrik enerjisi iletim şirketleri olup, satışların takriben %90'ı bu iki tüketici grubuna yapılmaktadır. Yüksek voltajlı parçalar, belli bir ölçüde, genellikle yağ ve gaz sektörlerinde faaliyet gösteren ve yüksek voltaj enerjisi isteyen tüketicilere de tedarik edilmektedir.

Orta voltajlı ürünler, 5 kV ila 52 kV voltajları arasında çalışan dağıtım şebekelerinde kullanılan iç ve dış kullanıma yönelik seri parçaları içermektedir. Orta voltajlı ürünler de, yüksek voltajlı ürünler gibi, çeşitli cereyan değiştirme ve bölme, ölçüm, kontrol ve koruma cihazları içermektedir.

Orta voltajlı ürünlerin tüketicileri elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve dağıtımını yapan şirketler ve orijinal malzeme üreticileridir (original equipment manufacturer veya "OEM"). Ayrıca, bu ürünler, altyapı, üretim, işleme ve taşıma sektörlerindeki endüstriyel şirketler tarafından da kullanılmaktadır.

Enerji trafoları, üretim noktalarında üretilen enerjinin voltajını, iletim şebekesinde etkin şekilde taşınabilecek seviyeye çıkarmakta ve sonra istenilen voltaj seviyelerine indirmekte kullanılmaktadır.

Elektrik enerjisi şirketleri, OEM'ler, entegratörler, endüstriyel speratörler ve demiryolları operatörleri belli başlı enerji trafosu kullanıcılarıdır.

İletim ve dağıtım sistemleri işi, gerek 52 kV ve 800 kV voltajla çalışan iletim şebekeleri, gerekse 5 kV ve 52 kV voltajla çalışan dağıtım şebekeleri için kullanıma hazır (network turnkey) sistemlerinin tasarlanması ve kurulmasına ilişkindir. Başka bir deyişle, iletim sistemleri, yüksek voltajlı ürünlerin, dağıtım sistemleri ise; orta voltajlı ürünlerin tamamlanmış alt santrallere entegrasyonu ile ilgilidir. İletim ve dağıtım sistemlerinin tasarımı ve inşaatı için istenilen mühendislik masrafları ve know-how birbirine benzemektedir.

İletim sistemlerinin kullanıcılarını elektrik ve enerji şirketleri, bağlı olmayan iletim şirketleri ve belli ölçüde benzin, gaz ve çelik sektörlerinde faaliyet gösteren endüstriyel gruplar oluştururken, dağıtım sistemleri, genellikle farklı sektörlerden endüstriyel kullanıcılara tedarik edilmektedir.

Enerji otomasyonu ve bilişim sistemleri, pazara ve enerji alt yapısına etkin ve güvenli enerji yönetimi çözümleri sunulmasına ilişkindir.

İletim ve dağıtım sistemlerinin aksine, enerji otomasyonu ve bilişim sistemlerinin ana konusu, kullanıma hazır bir alt santral sunulması değil, ölçüm ve kontrol yazılımının tüketici ihtiyaçlarına uyarlanması gibi bilişim teknolojileri hizmetleri sağlamaktır.

Enerji otomasyonu ve bilişim sistemleri tüketicileri, elektrik enerjisi üretimi, iletimi ve/veya dağıtım faaliyetleri ile iştigal eden şirketlerdir.

İletim ve dağıtım hizmetleri pazarı, yukarıda belirtilen pazarların kapsamına girmeyen tüm diğer faaliyetleri içermektedir. Bu hizmetler, özellikle elektrik iletim ve dağıtımında kullanılan ürün ve sistemlere ilişkin inşaat, komisyonculuk ve bakım hizmetleri gibi saha hizmetlerini kapsamaktadır.

İletim ve dağıtım hizmetlerinin müşterileri, elektrik enerjisi şirketleri ve diğer sektörlerde elektrik iletim ve dağıtım ekipmanı işleten şirketlerdir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde; yüksek voltajlı ürünler, orta voltajlı ürünler, enerji trafoları, iletim ve dağıtım sistemleri, enerji otomasyonu ve bilişim sistemleri ile iletim ve dağıtım hizmetleri ilgili ürün pazarları olarak tespit edilmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

İlgili coğrafi pazar, devralma işlemine konu şirketlerin faaliyetleri gözönüne alındığında, tüm ilgili ürün pazarları için, Türkiye Cumhuriyeti sınırlarıdır.

H.3. Yapılan Tespitler ve Hukuki Değerlendirme

Areva'nın, Alstom T&D'nin tüm hisselerini devralması, dolayısıyla kontrolün el değiştirmesi nedeniyle söz konusu işlem 1997/1 sayılı Tebliğ'in 2(b) maddesi kapsamında bir devralmadır.

Alstom Türkiye'nin ilgili ürün pazarlarına ait ciro ve pazar payları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 1- Alstom Türkiye'nin İlgili Ürün Pazarlarındaki Ciro ve Pazar Payları

İlgili Ürün Pazarları		Ciro (Trilyon TL)	Pazar Payları (%)
Yüksek Voltajlı Ürünler	
Orta Voltajlı Ürünler	
Enerji Trafoları	
İletim ve Dağıtım Sistemleri	İletim
	Dağıtım
Enerji Otomasyonu ve Bilgi Sistemleri	
İletim ve Dağıtım Hizmetleri	

Alstom Türkiye'nin yüksek voltajlı ürünler, orta voltajlı ürünler, iletim ve dağıtım sistemleri, enerji otomasyonu ve bilgi sistemleri, iletim ve dağıtım hizmetleri pazarlarındaki ciro ve pazar paylarının, 1997/1 sayılı Tebliğ'in 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 4. maddesinde yer alan %25 pazar payı ve 25 trilyon TL ciro eşiklerini aşmaması nedeniyle söz konusu pazarlar açısından işlem izne tabi değildir.

Ancak, Alstom Türkiye'nin enerji trafoları pazarındaki payının anılan Tebliğ maddesindeki pazar payı eşiğini aşması nedeniyle enerji trafoları pazarı açısından işlem izne tabidir.

Areva, Türkiye'ye iştiraki olan FCI aracılığıyla sadece otomotiv ve iletişim veri tabanı endüstrilerinde kullanılan elektrik konektörleri ihraç etmekte, Alstom'un Türkiye'de faaliyet göstermekte olduğu ilgili ürün pazarlarıyla iştirak etmemektedir. Dolayısıyla devralma sonrasında herhangi bir ilgili ürün pazarında yoğunlaşma artışı gerçekleşmeyecektir.

Taraflar arasında imzalanan "Hisse Satın Alma Anlaşması (Anlaşma)"nın 10.1.1, 10.1.3 ve 10.2. maddeleri ile devreden teşebbüs olan Alstom'a rekabet etme yasağı ve müdahale yasağı getirilmektedir.

Anlaşma'nın 10.1.1. maddesi uyarınca, kapanış tarihinden itibaren dört senelik bir süre için Alstom'a ve Alstom tarafından kontrol edilen şirketlere, doğrudan veya dolaylı olarak, hiçbir ülkede Alstom T&D'nin faaliyetlerinde bulunmama yükümlülüğü getirilmektedir.

Anlaşma'nın 10.1.3. maddesi ise, Alstom'un elektrik iletim ve dağıtım alanında gerçekleştireceği şirket satın alımlarına dair bir hüküm içermektedir. Kapanış tarihinden itibaren beş sene içerisinde Alstom şirketleri, Alstom T&D'nin faaliyetleriyle rekabet eden faaliyetlerde bulunan bir şirketi satın aldığı takdirde, ancak alınan şirketin cirosu (i) Alstom T&D'nin faaliyet gösterdiği bütün ülkelerde 50.000.000 Euro'dan fazla değilse ve (ii) Alstom T&D'nin faaliyet gösterdiği herhangi bir ülkede 22.500.000 Euro'dan fazla değilse, bu şirketi elinde tutabilecektir. Bu eşiklerden herhangi birinin aşılması halinde, söz konusu madde uyarınca Alstom'a rekabet eden şirketin satın alınmasını müteakip 6 ay içinde şirketi elden çıkarma ya da Areva'ya bu şirketi adil bir fiyata almasını teklif etme yükümlülüğü getirilmektedir.

Anlaşma'nın "Müdahale Etmeme" başlıklı 10.2. maddesi, kapanış tarihinden itibaren iki sene boyunca, Alstom'a veya herhangi bir Alstom şirketine, Alstom T&D'nin mevcut bir kıdemli çalışanını Alstom veya herhangi bir Alstom şirketinde işçi, danışman ya da diğer bir sıfatla çalışmak üzere ikna etmeye çalışmama yükümlülüğü getirmektedir.

Dosya konusu devralma işlemi hem ticari itibar transferini hem de know-how devrini içermektedir. Ticari itibar ve know-how devrini içeren devir işlemlerinde, öngörülen yan kısıtlamalara üç yılı aşmayacak şekilde izin verilmektedir. İstisna olarak, know-how'ın kapsamı veya yapısının gerektirmesi durumunda üç yılın üzerinde yan kısıtlama gerektiren devralma işlemlerine de izin verilebilmektedir.

Devralan Areva'nın, devralmadan önce ilgili ürün pazarlarının herhangi birisinde faaliyet göstermemiş olması nedeniyle, devralma sonrasında ilgili pazarlarda müşteriler edinebilmesi ve know-how'ı kullanmaya başlaması pazarda faaliyet göstermekte olan teşebbüslere oranla çok daha geç olacaktır. Dolayısıyla, Alstom'un, Areva'ya devretmekte olduğu elektrik iletim ve dağıtım işinde kendisi ve iştiraklerinin dört yıl süre ile faaliyet göstermemesi, beş yıl boyunca elektrik iletim ve dağıtım işinde faaliyet gösteren herhangi bir şirketi (cirosu küçük şirketler hariç) satın alamaması kısıtlarının, kullanılacak olan "know-how"ın ve sektörün özelliği de dikkate alınarak, Areva'nın devraldığı ürün pazarlarında faaliyet gösterebilmesi için gerekli ve makul yan sınırlamalar oldukları kanaatine varılmıştır.

I. SONUÇ

Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre; Alstom Holdings SA'nın elektrik iletim ve dağıtım pazarlarında kendisine ait tüm malvarlığı ve iştiraklerinin devredileceği T&D Holding Etranger'in %100 hissesinin Areva-Societe de Participations du Commissariat a l'Energie Atomique tarafından devralınmasının, 4054 sayılı Kanun'un 7. maddesine dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ kapsamında izne tabi bir işlem olduğuna, bununla birlikte bu işlemin aynı Kanun'un 7. maddesi anlamında hakim durum yaratan veya mevcut bir hakim durumu güçlendiren ve bunun sonucunda ilgili pazarlardaki rekabetin önemli ölçüde azaltılması sonucunu doğuran nitelikte olmadığına, bu nedenle ve kullanılacak olan "know-how"ın ve sektörün özelliği göz önünde bulundurularak bildirim konusu devralmaya izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.